

ZWIERZĘTA

Ciekawostki o żabach: 35 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 20.10.2026 · Zaktualizowano: 20.10.2026 · Zweryfikowano: 20.10.2026

Żaby i ropuchy, czyli płazy bezogonowe (Anura), to 7961 znanych gatunków, 88% wszystkich płazów świata. Dorosłe samce najmniejszej z nich, *Brachycephalus pulex*, mierzą średnio 7,1 mm, a rekordowy goliat ważył 3,66 kg. Według oceny opublikowanej w „Nature” w 2023 r. wyginięciem zagrożonych jest ok. 41% gatunków płazów, a w Polsce ochroną objęto wszystkie 18 gatunków płazów.

NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Baza AmphibiaWeb opisuje 7961 gatunków żab i ropuch, czyli 88% z 9022 gatunków płazów (stan na 29 kwietnia 2026 r.).
- Dorosłe samce najmniejszej znanej żaby, *Brachycephalus pulex* z Brazylii, mierzą średnio 7,1 mm.
- Żaby leśne z Alaski przeżywają do 7 miesięcy w stanie zamarznięcia, przy temperaturze nawet $-18,1^{\circ}\text{C}$.
- Szklane żaby chowają w wątrobie ok. 90% czerwonych krwinek, przez co stają się 2–3 razy bardziej przezroczyste.
- Grzybica płazów (chytridiomykoza) przyczyniła się do spadku liczebności co najmniej 501 gatunków płazów, w tym 90 prawdopodobnych wymarć.
- W Polsce ochroną gatunkową objętych jest wszystkie 18 gatunków płazów, w tym 10 ochroną ścisłą.
- Na 27,5 km Carskiej Drogi w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2014 r. znaleziono 5283 zabite kręgowce, z czego 93,1% stanowiły płazy.

Ile jest żab na świecie i jakie mają rekordy?

1 Ile gatunków żab i ropuch znamy?

Na świecie znanych jest 7961 gatunków żab i ropuch, czyli 88% z 9022 gatunków płazów opisanych w bazie AmphibiaWeb (stan na 29 kwietnia 2026 r.). Pozostałe płazy to 830 gatunków traszek i salamander oraz 231 gatunki płazów beznogich. Żaby i ropuchy tworzą razem rząd płazów bezogonowych (Anura), zdecydowanie najliczniejszą grupę płazów.[1]

Źródło: AmphibiaWeb, By the Numbers, Data odczytu: 2026.10.19

2 O ile wzrosła liczba znanych gatunków żab?

Liczba znanych gatunków płazów bezogonowych wzrosła z 4963 w danych AmphibiaWeb z 2002 r. do 7961 w 2026 r., czyli o 2998 gatunków. Zestawienie z 2002 r. przytacza agencja przyrodnicza stanu Tennessee (TWRA). Według zestawienia z 2002 r. rząd płazów bezogonowych dzielił się na 29 rodzin, a w Tennessee żyje mniej niż 1% gatunków żab świata.[2][1]

Źródła: Tennessee Wildlife Resources Agency, Amphibians From Around the World, Data odczytu: 2026.10.20; AmphibiaWeb, By the Numbers, Data odczytu: 2026.10.20

3 Jaka jest najmniejsza żaba na świecie?

Najmniejszym znanym gatunkiem żaby jest *Brachycephalus pulex* z Brazylii, po angielsku nazywany „brazylijską ropuchą pchłą”, którego dorosłe samce mierzą średnio 7,1 mm, podaje Księga Rekordów Guinnessa. Gatunek opisano w styczniu 2011 r., a szczegółowe pomiary ciała opublikowano w lutym 2024 r. w czasopiśmie „Zoologica Scripta”. Poprzednią rekordzistką była żaba *Paedophryne amauensis* o długości 7,7 mm.[3][4]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Smallest species of frog , Data odczytu: 2026.10.20; Guinness World Records, Smallest species of amphibian , Data odczytu: 2026.10.20

4 Żaba z Papui-Nowej Gwinei zdetronizowała rybę

Żaba *Paedophryne amauensis* z Papui-Nowej Gwinei mierzy średnio 7,7 mm i w 2012 r. została uznana za najmniejszego znanego kręgowca. Wyprzedziła rybę *Paedocypris progenetica*, która mierzy średnio ponad 8 mm. Żabę odkrył zespół Christophera Austina z Louisiana State University podczas 3-miesięcznej wyprawy, a jej nazwa pochodzi od wioski Amau. Te maleńkie żaby mogą żyć na ziemi pod liśćmi nawet co 50 cm.[5][6]

Źródła: Sci.News, World's Smallest Vertebrate Discovered in New Guinea , Data publikacji: 2012.01.12, Data odczytu: 2026.10.20; Australian Geographic, New Guinea frog is world's tiniest vertebrate , Data odczytu: 2026.10.20

5 Ile ważyła największa żaba świata?

Największą żabą świata jest goliat (*Conraua goliath*), a rekordowy osobnik złowiony w kwietniu 1989 r. na rzece Sanaga w Kamerunie ważył 3,66 kg, podaje Księga Rekordów Guinnessa. Od pyska do kloaki mierzył 36,83 cm, a z wyprostowanymi nogami 87,63 cm. Przeciętny goliat ma ok. 30 cm długości, mniej więcej tyle co królik.[7]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Largest frog , Data odczytu: 2026.10.19

6 Jak daleko skacze żaba?

Najdłuższy potrójny skok żaby wynosi 10,3 m, podaje Księga Rekordów Guinnessa. Rekord ustanowiła 21 maja 1977 r. żaba o imieniu Santjie z gatunku *Ptychocheilus oxyrhynchus*, podczas żabich zawodów w Lurula Natal Spa w Petersburgu w prowincji KwaZulu-Natal w Republice Południowej Afryki. Ten sam gatunek należy też do rekordzistów w skoku w przeliczeniu na długość ciała.[8][9]

Rekord Źródła: Guinness World Records, Farthest jump by a frog , Data odczytu: 2026.10.20; Guinness World Records, Longest leap by a frog relative to body size , Data odczytu: 2026.10.20

7 Żaba skacze na ponad 90 długości swojego ciała

Żaba z gatunku *Ptychocheilus oxyrhynchus* potrafi skoczyć na odległość ponad 90 razy większą od długości swojego ciała, podaje Księga Rekordów Guinnessa. Żaba o imieniu Ex Lax skoczyła 5,35 m podczas zawodów w hrabstwie Calaveras w Kalifornii w 1975 r. Samce tego gatunku mierzą ok. 5,5 cm, a samice ok. 6,6 cm.[9]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Longest leap by a frog relative to body size , Data odczytu: 2026.10.19

8 Najstarsi przodkowie żab żyli 250 mln lat temu

Najstarsze znane kopalne płazy z grupy żab i ropuch żyły we wczesnym triasie, około 250 mln lat temu, podaje Księga Rekordów Guinnessa. To „protożaby” *Triadobatrachus massinoti* z Madagaskaru i *Czatkobatrachus polonicus* z Polski. *Triadobatrachus* miał w porównaniu z dzisiejszymi żabami oddzielne kości ogonowe, więcej kręgów w grzbiecie, oddzielne kości goleni i dłuższe ciało.[10]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Earliest frogs and toads , Data odczytu: 2026.10.19

Niezwykłe ciało żaby

9 Jak miękki jest język żaby?

Język żaby jest 10 razy bardziej miękki niż język człowieka i ma miękkość tkanki mózgowej, ustalili w 2017 r. badacze z Georgia Institute of Technology. Żaba trafia nim zdobycz szybciej, niż człowiek mrugnie, uderzając z siłą 5 razy większą od przyciągania ziemskiego. Miękki język odkształca się, gdy wraca z owadem do pyska. Wyniki ukazały się w „Journal of the Royal Society Interface”.[11][12]

Źródła: Georgia Institute of Technology, Reversible Saliva Allows Frogs to Hang on to Next Meal , Data publikacji: 2017.01.31, Data odczytu: 2026.10.20; Georgia Institute of Technology, Eating in the Blink of an Eye , Data publikacji: 2017.01.31, Data odczytu: 2026.10.20

10 Dlaczego owad nie odpada od języka żaby?

Ślina żaby razem z bardzo miękkim językiem daje mu 50 razy większą pracę adhezji, czyli przyczepność, niż syntetyczne materiały polimerowe, ustaliła w 2017 r. Alexis Noel z Georgia Tech. Badaczka zebrała ślinę od 18 żab i zbadała ją w reometrze. Według uczelni ślina żaby jest odwracalna: gdy język wraca do pyska, staje się gęstsza niż miód i mocno trzyma owada.[11][12]

Źródła: Georgia Institute of Technology, Reversible Saliva Allows Frogs to Hang on to Next Meal , Data publikacji: 2017.01.31, Data odczytu: 2026.10.20; Georgia Institute of Technology, Eating in the Blink of an Eye , Data publikacji: 2017.01.31, Data odczytu: 2026.10.20

11 Czy żaby połykają za pomocą oczu?

Żaba lamparcia (*Rana pipiens*) z wyłączonej mięśniami wciągającymi oczy potrzebowała o 74% więcej ruchów połykania na jednego świerszcza: średnio 4 zamiast 2,3. Wykazali to badacze z University of Massachusetts Amherst i Northern Arizona University. Zdjęcia rentgenowskie pokazały, że wciągane gałki oczne przesuwają się w dół i do tyłu, dotykają zdobyczy i popychają ją w stronę gardła.[13][14]

Źródła: Levine R.P., Monroy J.A., Brainerd E.L., Contribution of eye retraction to swallowing performance in the northern leopard frog, *Rana pipiens* , Data odczytu: 2026.10.20; Museum of Science (Boston), Can frogs swallow using their eyeballs? , Data publikacji: 2025.02.27, Data odczytu: 2026.10.20

12 Jak szklane żaby stają się przezroczyste?

Szklane żaby z gatunku *Hyalinobatrachium fleischmanni* każdego dnia chowają w wątrobie około 90% czerwonych krwinek, przez co podczas odpoczynku stają się 2–3 razy bardziej przezroczyste. Wyniki opublikowali w grudniu 2022 r. w „Science” badacze z Duke University i American Museum

of Natural History. Szklane żaby przesypiają dzień do góry nogami na prześwitujących liściach.[15]

Źródło: American Museum of Natural History, Glassfrogs Achieve Transparency By Packing Red Blood Cells Into Mirror-Coated Liver , Data publikacji: 2022.12.21, Data odczytu: 2026.10.19

13 Żaba leśna przeżywa mróz do –18 stopni

Żaby leśne z Alaski przeżywają do 7 miesięcy w stanie zamrożenia, przy temperaturze spadającej poniżej –18°C, wykazał w 2014 r. zespół Dona J. Larsona w „The Journal of Experimental Biology”. Najniższa temperatura zmierzona w ich naturalnych zimowiskach wyniosła –18,1°C. Wcześniej za granicę przeżycia żab z Alaski uważano –16°C.[16]

Źródło: Larson D.J. i in., Wood frog adaptations to overwintering in Alaska: new limits to freezing tolerance , Data odczytu: 2026.10.19

14 Ile dni żaba leśna może być zamrożona?

Żaby leśne zimujące w naturalnych kryjówkach na Alasce pozostawały zamrożone średnio przez 193 dni bez przerwy, podaje badanie z 2014 r. w „The Journal of Experimental Biology”. Przetrwac pomaga im glukoza: w ich mięśniach było jej średnio 13 razy więcej, a w sercu 10 razy więcej niż u żab zamrożonych w laboratorium do –2,5°C.[16]

Źródło: Larson D.J. i in., Wood frog adaptations to overwintering in Alaska: new limits to freezing tolerance , Data odczytu: 2026.10.19

Niezwykłe rodzicielstwo żab

15 Żaba, która wychowywała młode w żołądku

Samica australijskiej żaby *Rheobatrachus silus* potykała zapłodnione jaja (lub wczesne kijanki) i przez 6–7 tygodni wychowywała młode we własnym żołądku, a potem wypływała do 25 małych żabek. Podczas wychowywania młodych jej żołądek przestawał wytwarzać kwas solny, co AmphibiaWeb przypisuje hormonom wydzielanym przez potomstwo. Młode wychodziły z pyska samicy jako w pełni ukształtowane żabki.[17][18]

Źródła: AmphibiaWeb, *Rheobatrachus silus*: Southern Gastric Brooding Frog , Data odczytu: 2026.10.20; UNSW Sydney, Frog research in Time's Top 25 , Data publikacji: 2013.11.22, Data odczytu: 2026.10.20

16 Kiedy wyginęła żaba żołądkowa?

Australijska żaba *Rheobatrachus silus*, wychowująca młode w żołądku, została odkryta w 1972 r., a ostatni raz widziano ją na wolności we wrześniu 1981 r. w paśmie Blackall Range. Ostatni osobnik żyjący w niewoli padł w listopadzie 1983 r. Zasięg tego gatunku obejmował zaledwie 1400 km², a samice były większe od samców.[17][18]

Źródła: AmphibiaWeb, *Rheobatrachus silus*: Southern Gastric Brooding Frog , Data odczytu: 2026.10.20; UNSW Sydney, Frog research in Time's Top 25 , Data publikacji: 2013.11.22, Data odczytu: 2026.10.20

17 Próba wskrzeszenia wymarłej żaby

W 2013 r. naukowcy z projektu Lazarus uzyskali sklonowane zarodki wymarłej żaby *Rheobatrachus silus* z tkanek przechowywanych przez ponad 30 lat, podaje UNSW Sydney. Żaden z zarodków nie przeżył dłużej niż kilka dni. Mimo to magazyn „Time” umieścił projekt na 19. miejscu listy 25

najlepszych wynalazków 2013 r.[18]

Źródło: UNSW Sydney, Frog research in Time's Top 25 , Data publikacji: 2013.11.22, Data odczytu: 2026.10.19

18 Samiec żaby Darwina wychował cudze kijanki

Samce żaby Darwina noszą kijanki w workach głosowych, a w 2021 r. opisano pierwszy u płazów przypadek, w którym samiec przejął cudze potomstwo. W hodowli w Chile drugi samiec połąkł wszystkie 8 zdolnych do życia kijanek, a po 9 tygodniach wypuścił z worka 2 młode żabki. W hodowli żaby trzymano w grupach po 2 samice i 2 samce.[19]

Źródło: Cabeza-Alfaro O. i in., First case of male alloparental care in amphibians: tadpole stealing in Darwin's frogs , Data odczytu: 2026.10.19

Zagrożenia dla żab i innych płazów

19 Ile gatunków płazów jest zagrożonych wyginięciem?

Około 41% gatunków płazów jest zagrożonych wyginięciem, wynika z oceny ponad 8000 gatunków opublikowanej w 2023 r. w „Nature”. Dla porównania zagrożonych jest 26,5% gatunków ssaków, 21,4% gadów i 12,9% ptaków. W pracy nad globalną oceną płazów uczestniczyło ponad 100 naukowców z całego świata.[20][21]

Źródła: Luedtke J.A. i in., Ongoing declines for the world's amphibians in the face of emerging threats , Data odczytu: 2026.10.20; Informationsdienst Wissenschaft (idw) , Data publikacji: 2023.10.04, Data odczytu: 2026.10.20

20 Co najbardziej zagraża płazom?

Niszczenie i degradacja siedlisk zagraża 93% zagrożonych gatunków płazów, wynika z globalnej oceny opublikowanej w 2023 r. w „Nature”. Według Carleton University siedliska płazów niszczy głównie hodowla zwierząt i uprawy. Coraz więcej gatunków zagrażają jednak także choroby i zmiana klimatu.[22][21]

Źródła: Carleton University, Nature Publication on Amphibian Conservation , Data publikacji: 2023.10.13, Data odczytu: 2026.10.20; Informationsdienst Wissenschaft (idw) , Data publikacji: 2023.10.04, Data odczytu: 2026.10.20

21 Ile gatunków płazów mogło już wyginąć?

Aż 185 gatunków płazów uznano w ocenie z 2023 r. za „prawdopodobnie wymarłe”, bo nie jest znana żadna ich żyjąca populacja. Od 2004 r. całkowicie zniknęły 4 gatunki: żaba z Australii, żaba z Gwatemali, salamandra i ropucha. Wyniki tej globalnej oceny płazów opublikowano w „Nature”. [22]

Źródło: Carleton University, Nature Publication on Amphibian Conservation , Data publikacji: 2023.10.13, Data odczytu: 2026.10.19

22 Ile gatunków płazów zniszczył grzyb Bd?

Grzybica płazów (chytridiomykoza) wywołana przez grzyby Batrachochytrium przyczyniła się w ciągu ostatnich 50 lat do spadku liczebności co najmniej 501 gatunków płazów, w tym 90 prawdopodobnych wymarć. Ustalił to międzynarodowy zespół Bena Scheele w pracy opublikowanej w 2019 r. w „Science”. Za 500 z tych przypadków odpowiada gatunek Batrachochytrium dendrobatidis.[23][24]

Źródła: Scheele B.C. i in., Amphibian fungal panzootic causes catastrophic and ongoing loss of biodiversity , Data odczytu: 2026.10.20; University of Maryland, Fungal Disease Threatens Hundreds of Amphibian Species Worldwide , Data publikacji: 2019.03.28, Data odczytu: 2026.10.20

23 Czy płazy odradzają się po epidemii grzyba?

Tylko 12% gatunków płazów, których liczebność spadła przez chytridiomycozę, wykazuje oznaki odradzania się, a 39% wciąż traci osobniki, podaje praca z 2019 r. w „Science”. Najwięcej spadków przypadło na lata 80. XX w. W Australii w ciągu 30 lat liczebność straciło ponad 40 gatunków żab, a 7 z nich wyginęło.[23][24]

Źródła: Scheele B.C. i in., Amphibian fungal panzootic causes catastrophic and ongoing loss of biodiversity , Data odczytu: 2026.10.20; University of Maryland, Fungal Disease Threatens Hundreds of Amphibian Species Worldwide , Data publikacji: 2019.03.28, Data odczytu: 2026.10.20

24 Skąd pochodzi grzyb zabijający żaby?

Grzyb *Batrachochytrium dendrobatidis*, który wywołuje grzybicę płazów, pochodzi z Półwyspu Koreańskiego i pojawił się na początku XX w., wykazało badanie opublikowane w 2018 r. w „Science”. Pracę przygotował zespół 58 autorów pod kierunkiem Simona O’Hanlona. Grzyb ten odpowiada za spadek liczebności setek gatunków płazów na świecie.[25]

Źródło: O’Hanlon S.J. i in., Recent Asian origin of chytrid fungi causing global amphibian declines , Data publikacji: 2018.05.11, Data odczytu: 2026.10.19

Żaby i inne płazy w Polsce

25 Czy wszystkie żaby w Polsce są chronione?

W Polsce ochroną gatunkową objętych jest wszystkie 18 gatunków płazów: 10 ochroną ścisłą i 8 ochroną częściową, wynika z rozporządzenia o ochronie gatunkowej zwierząt (tekst jednolity Dz.U. 2022 poz. 2380). Ochroną częściową objęto m.in. ropuchę szarą, żabę trawną, żabę wodną, żabę jeziorkową i żabę śmieszkę. Ścisłej ochronie podlegają m.in. ropucha zielona, ropucha paskówka i żaba moczarowa.[26]

Źródło: Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 poz. 2380) , Data publikacji: 2022.11.21, Data odczytu: 2026.10.20

26 Które polskie żaby wymagają ochrony czynnej?

Pośród polskich płazów bezogonowych 3 gatunki wymagają ochrony czynnej: kumak nizinny, kumak górski i rzekotka drzewna, wynika z rozporządzenia o ochronie gatunkowej zwierząt. Oprócz nich ochrony czynnej wymagają 2 gatunki traszek: karpacka i grzebieniasta. Rozporządzenie obowiązuje od 1 stycznia 2017 r. i zakazuje m.in. umyślnego płoszenia i niepokojenia wszystkich polskich płazów.[26][27]

Źródła: Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 poz. 2380) , Data publikacji: 2022.11.21, Data odczytu: 2026.10.20; api.sejm.gov.pl , Data odczytu: 2026.10.20

27 Polska „protożaba” z Wyżyny Krakowskiej

W 1998 r. paleontolożki Susan E. Evans i Magdalena Borsuk-Białynicka opisały *Czatkobatrachus polonicus*, kopalnego przodka żab z wczesnego triasu, znalezionej w Czatkowicach na Wyżynie Krakowskiej. Był to pierwszy płaz z grupy żab znany z triasu północnej części Pangei. Według auterek może być ok. 5 mln lat młodszy od madagaskarskiego *Triadobatrachus massinoti*. [28][10]

Źródła: Evans S.E., Borsuk-Białynicka M., A stem-group frog from the Early Triassic of Poland, Data odczytu: 2026.10.20; Guinness World Records, Earliest frogs and toads, Data odczytu: 2026.10.20

28 Jak się ma kumak nizinny w Polsce?

Kumaka nizinnej stwierdzono w 2010 r. na 111 z 351 stanowisk rozrodu płazów objętych państwowym monitoringiem GIOŚ. Stan ochrony gatunku w regionie kontynentalnym wstępnie oceniono jako niezadowalający (U1). Populacje były zwykle nieliczne: od 1 dorosłego osobnika do szacowanych 200–1000 osobników na jednym stanowisku. Kumakowi szkodzi m.in. obniżanie się poziomu wód gruntowych. [29]

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Mazgajska J., Kumak nizinny *Bombina bombina* (wyniki monitoringu 2009–2011), Data odczytu: 2026.10.19

29 Stan żaby trawnej w Polsce oceniono jako zły

Stan ochrony żaby trawnej w kontynentalnym regionie Polski oceniono jako zły (U2) po monitoringu na 310 stanowiskach w latach 2016–2017, prowadzonym na zlecenie GIOŚ. Najczęściej obserwowanym oddziaływaniem było wysychanie zbiorników wodnych, a drugim wpływ dróg i autostrad. Dla stanowisk żaby trawnej przewidziano łącznie 68 zagrożeń. [30]

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wyniki monitoringu zwierząt 2016–2017: żaba trawna, Data odczytu: 2026.10.19

30 Grzebiuszka ziemna rzadko żyje powyżej 300 m

Grzebiuszka ziemna jest sporadycznie spotykana także w regionie alpejskim Polski, ale „rzadko na wysokościach większych niż 300 m n.p.m.”, podaje raport GIOŚ. W 2010 r. stwierdzono ją na 96 z 351 stanowisk objętych monitoringiem, a stan ochrony oceniono jako niezadowalający (U1). Najczęstszym zagrożeniem było wysychanie, zarastanie i wypływanie zbiorników. [31]

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Smółka M., Guzik M., Grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus* (wyniki monitoringu 2009–2011), Data odczytu: 2026.10.19

Żaby na polskich drogach

31 Płazy to 93% ofiar Carskiej Drogi

Płazy stanowiły 93,1% z 5283 kręgowców zabitych przez pojazdy na 27,5-kilometrowym odcinku Carskiej Drogi w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2014 r. Badanie przeprowadzili Adam Hermaniuk i Łukasz Ołdakowski w 3 terminach: w marcu, czerwcu i wrześniu. Gady stanowiły tylko 6,1% ofiar. Drogą przejeżdżało średnio 21 pojazdów na godzinę. [32]

Źródło: Hermaniuk A., Ołdakowski Ł., Śmiertelność zwierząt kręgowych na Carskiej Drodze w Biebrzańskim Parku Narodowym, Data odczytu: 2026.10.19

32 Kiedy na drogach ginie najwięcej żab?

Aż 87,6% zabitych kręgowców na Carskiej Drodze w Biebrzańskim Parku Narodowym znaleziono wczesną wiosną, a wiosenne ofiary w 99,6% były płazami. Wśród płazów oznaczonych do gatunku lub rodzaju najczęściej ginęły żaby (51,1%) i ropuchy szare (18,1%). Wiosenne wędrówki płazów do zbiorników rozrodczych zaczynają się zwykle w połowie marca i kończą w kwietniu, podaje RDOŚ w Warszawie.[32][33]

Źródła: Hermaniuk A., Ołdakowski Ł., Śmiertelność zwierząt kręgowych na Carskiej Drodze w Biebrzańskim Parku Narodowym , Data odczytu: 2026.10.20; Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, I Ty możesz zostać żabim bohaterem , Data publikacji: 2026.04.01, Data odczytu: 2026.10.20

33 Ile samochodów wystarczy, by zginęła połowa ropuch?

Ruch 24–40 samochodów na godzinę powoduje śmierć 50% migrujących ropuch szarych, przypominają autorzy badań z Biebrzańskiego Parku Narodowego, powołując się na badania Kuhna z 1987 r. Przy ruchu 20 samochodów na godzinę może zginąć nawet 30–50% młodego pokolenia płazów. Jako możliwe rozwiązanie autorzy wskazują budowę ogrodzeń ochronno-naprowadzających.[32]

Źródło: Hermaniuk A., Ołdakowski Ł., Śmiertelność zwierząt kręgowych na Carskiej Drodze w Biebrzańskim Parku Narodowym , Data odczytu: 2026.10.19

34 Młode ropuchy giną latem na ulicach Poznania

Na 280-metrowym odcinku ul. Warmińskiej w Poznaniu w czerwcu i lipcu 2019 r. znaleziono w ciągu 12 dni kontroli 175 martwych młodych ropuch szarych, średnio 14,6 dziennie. Ponad 73% ofiar znaleziono na jednym 100-metrowym odcinku, a przy stawie na wysokości miejsca masowej śmiertelności naliczono 108 młodych ropuch, podaje „Przegląd Przyrodniczy” z 2023 r.[34]

Źródło: Kazimirski P., Śmiertelność młodocianych osobników (metamorfów) ropuchy szarej Bufo bufo: studium przypadku z ul. Warmińskiej w Poznaniu , Data odczytu: 2026.10.20

35 Ile przepustów dla płazów zbudowano przy drogach?

Na drogach zarządzanych przez GDDKiA w latach 1996–2022 powstały 3472 przepusty dla płazów i małych zwierząt, czyli większość z 5008 przejść dla zwierząt, podaje Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Tylko w drogach oddanych do ruchu w 2022 r. zbudowano 309 takich przepustów. Ogrodzone są odcinki autostrad i dróg ekspresowych o łącznej długości blisko 4900 km.[35]

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Nasze drogi zapewniają również migracje zwierząt , Data publikacji: 2023.06.16, Data odczytu: 2026.10.19

Żaby w liczbach

Parametr | Wartość

Znane gatunki żab i ropuch (AmphibiaWeb, 2026) | 7961

Udział żab i ropuch wśród płazów | 88%

Najmniejsza żaba (Brachycephalus pulex) | 7,1 mm

Najcięższa żaba (goliat, 1989) | 3,66 kg

Najdłuższy potrójny skok żaby | 10,3 m

Najniższa temperatura przeżyta przez żabę leśną | $-18,1^{\circ}\text{C}$

Zagrożone gatunki płazów (ocena z 2023 r.) | ok. 41%

Gatunki płazów dotknięte chytridiomykozą | co najmniej 501

Gatunki płazów chronione w Polsce | 18

Przepustki dla płazów i małych zwierząt (GDDKiA, 1996–2022) | 3472

Źródła danych: AmphibiaWeb, Guinness World Records, The Journal of Experimental Biology (Larson i in. 2014), Nature (Luedtke i in. 2023), Science (Scheele i in. 2019), Dz.U. 2022 poz. 2380, GDDKiA. Stan na 20 października 2026 r.

Mity i fakty o żabach

FAŁSZ

„Najmniejszym kręgowcem na świecie jest ryba”

Rybę *Paedocypris progenetica* (średnio ponad 8 mm) w 2012 r. wyprzedziła żaba *Paedophryne amauensis* (7,7 mm), a obecnie rekord najmniejszej żaby należy do *Brachycephalus pulex* (7,1 mm).[3][5]

Źródła: Guinness World Records, Smallest species of frog , Data odczytu: 2026.10.20; Sci.News, World's Smallest Vertebrate Discovered in New Guinea , Data publikacji: 2012.01.12, Data odczytu: 2026.10.20

FAŁSZ

„Żaba, która zamrznie, nie może przeżyć”

Żaby leśne z Alaski przeżywają do 7 miesięcy w stanie zamrznięcia, przy temperaturze poniżej -18°C , a w zimowiskach pozostawały zamrożone średnio 193 dni.[16]

Źródło: Larson D.J. i in., Wood frog adaptations to overwintering in Alaska: new limits to freezing tolerance , Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

„W Polsce chronione są tylko rzadkie gatunki żab”

Ochroną objęte są wszystkie 18 gatunków płazów, także pospolite ropucha szara i żaba trawna, które podlegają ochronie częściowej.[26]

Źródło: Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2380) , Data publikacji: 2022.11.21, Data odczytu: 2026.10.20

CZĘŚCIOWO PRAWDA

„Płazy wymierają przede wszystkim przez grzyba”

Chytridiomykoza przyczyniła się do spadku liczebności co najmniej 501 gatunków, ale najczęstszym zagrożeniem jest niszczenie siedlisk, które dotyczy 93% zagrożonych gatunków płazów.[23][22]

Źródła: Scheele B.C. i in., Amphibian fungal panzootic causes catastrophic and ongoing loss of biodiversity , Data odczytu: 2026.10.19; Carleton University, Nature Publication on Amphibian Conservation , Data publikacji: 2023.10.13, Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

„Szkłane żaby są przezroczyste, bo prawie nie mają krwi”

Szkłane żaby mają czerwone krwinki, ale podczas snu chowają ok. 90% z nich w wątrobie, co zwiększa ich

przezroczystość 2–3 razy.[15]

Źródło: American Museum of Natural History, Glassfrogs Achieve Transparency By Packing Red Blood Cells Into Mirror-Coated Liver , Data publikacji: 2022.12.21, Data odczytu: 2026.10.19

Źródła

1. AmphibiaWeb, By the Numbers. Adres: <https://amphibiaweb.org/amphibian/speciesnums.html>. Data odczytu: 2026.10.19.
2. Tennessee Wildlife Resources Agency, Amphibians From Around the World. Adres: <https://www.tn.gov/twra/wildlife/amphibians/around-the-world.html>. Data odczytu: 2026.10.20.
3. Guinness World Records, Smallest species of frog. Adres: <https://guinnessworldrecords.com/world-records/767624-smallest-species-of-frog>. Data odczytu: 2026.10.20.
4. Guinness World Records, Smallest species of amphibian. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/71027-smallest-frog-smallest-amphibian>. Data odczytu: 2026.10.20.
5. Sci.News, World's Smallest Vertebrate Discovered in New Guinea. Adres: <https://www.sci.news/biology/article00150.html>. Data publikacji: 2012.01.12. Data odczytu: 2026.10.20.
6. Australian Geographic, New Guinea frog is world's tiniest vertebrate. Adres: <https://www.australiangeographic.com.au/news/2012/01/new-guinea-frog-is-worlds-tiniest-vertebrate/>. Data odczytu: 2026.10.20.
7. Guinness World Records, Largest frog. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/71035-largest-frog>. Data odczytu: 2026.10.19.
8. Guinness World Records, Farthest jump by a frog. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/71031-farthest-jump-by-a-frog/>. Data odczytu: 2026.10.20.
9. Guinness World Records, Longest leap by a frog relative to body size. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/118569-longest-leap-by-a-frog-relative-to-body-size>. Data odczytu: 2026.10.20.
10. Guinness World Records, Earliest frogs and toads. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/381857-earliest-frogs-and-toads>. Data odczytu: 2026.10.19.
11. Georgia Institute of Technology, Reversible Saliva Allows Frogs to Hang on to Next Meal. Adres: <https://news.gatech.edu/news/2017/01/31/reversible-saliva-allows-frogs-hang-next-meal>. Data publikacji: 2017.01.31. Data odczytu: 2026.10.20.
12. Georgia Institute of Technology, Eating in the Blink of an Eye. Adres: <https://news.gatech.edu/archive/features/eating-blink-eye.shtml>. Data publikacji: 2017.01.31. Data odczytu: 2026.10.20.
13. Levine R.P., Monroy J.A., Brainerd E.L., Contribution of eye retraction to swallowing performance in the northern leopard frog, *Rana pipiens*. Wydawca: Society for Integrative and Comparative Biology (streszczenie konferencyjne). Adres: <https://sicb.org/?p=34751>. Data odczytu: 2026.10.20.
14. Museum of Science (Boston), Can frogs swallow using their eyeballs?. Adres: <https://www.mos.org/video/can-frogs-swallow-using-their-eyeballs>. Data publikacji: 2025.02.27. Data odczytu: 2026.10.20.
15. American Museum of Natural History, Glassfrogs Achieve Transparency By Packing Red Blood Cells Into Mirror-Coated Liver. Adres: <https://www.amnh.org/about/press-center/glassfrogs-transparency>. Data publikacji: 2022.12.21. Data odczytu: 2026.10.19.
16. Larson D.J. i in., Wood frog adaptations to overwintering in Alaska: new limits to freezing tolerance. Wydawca: The Journal of Experimental Biology. Wydanie: t. 217, 2014. Strony: 2193–2200. Adres: <https://doi.org/10.1242/jeb.101931>. Data odczytu: 2026.10.19.
17. AmphibiaWeb, *Rheobatrachus silus*: Southern Gastric Brooding Frog. Adres: <https://amphibiaweb.org/species/3543>.

Data odczytu: 2026.10.20.

18. UNSW Sydney, Frog research in Time's Top 25. Adres:

<https://www.unsw.edu.au/newsroom/news/2013/11/frog-research-in-time-s-top-25>. Data publikacji: 2013.11.22. Data odczytu: 2026.10.20.

19. Cabeza-Alfaro O. i in., First case of male alloparental care in amphibians: tadpole stealing in Darwin's frogs. Wydawca: Endangered Species Research. Wydanie: t. 45, 2021. Strony: 331–335. Adres: <https://doi.org/10.3354/esr01138>. Data odczytu: 2026.10.19.

20. Luedtke J.A. i in., Ongoing declines for the world's amphibians in the face of emerging threats. Wydawca: Nature. Wydanie: 2023. Adres: <https://doi.org/10.1038/s41586-023-06578-4>. Data odczytu: 2026.10.20.

21. Informationsdienst Wissenschaft (idw). Adres: <https://idw-online.de/de/news821760>. Data publikacji: 2023.10.04. Data odczytu: 2026.10.20.

22. Carleton University, Nature Publication on Amphibian Conservation. Adres:

<https://carleton.ca/biology/2023/nature-publication-on-amphibian-conservation/>. Data publikacji: 2023.10.13. Data odczytu: 2026.10.20.

23. Scheele B.C. i in., Amphibian fungal panzootic causes catastrophic and ongoing loss of biodiversity. Wydawca: Science. Wydanie: t. 363, nr 6434, 2019. Strony: 1459–1463. Adres: <https://doi.org/10.1126/science.aav0379>. Data odczytu: 2026.10.20.

24. University of Maryland, Fungal Disease Threatens Hundreds of Amphibian Species Worldwide. Adres:

<https://cmns.umd.edu/news-events/news/fungal-disease-threatens-hundreds-amphibian-species-worldwide>. Data publikacji: 2019.03.28. Data odczytu: 2026.10.20.

25. O'Hanlon S.J. i in., Recent Asian origin of chytrid fungi causing global amphibian declines. Wydawca: Science. Wydanie: 2018. Strony: 621–627. Adres: <https://doi.org/10.1126/science.aar1965>. Data publikacji: 2018.05.11. Data odczytu: 2026.10.19.

26. Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 poz. 2380). Adres:

<https://api.sejm.gov.pl/eli/acts/DU/2022/2380/text.pdf>. Data publikacji: 2022.11.21. Data odczytu: 2026.10.20.

27. api.sejm.gov.pl. Adres: <https://api.sejm.gov.pl/eli/acts/DU/2022/2380/text.html>. Data odczytu: 2026.10.20.

28. Evans S.E., Borsuk-Białynicka M., A stem-group frog from the Early Triassic of Poland. Wydawca: Acta Palaeontologica Polonica. Wydanie: t. 43, nr 4, 1998. Strony: 573–580. Adres: <https://www.app.pan.pl/article/item/app43-573.html>. Data odczytu: 2026.10.20.

29. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Mazgajska J., Kumak nizinny Bombina bombina (wyniki monitoringu 2009–2011). Adres:

https://siedliska.gios.gov.pl/images/pliki_pdf/wyniki/2009-2011/dla_zwierzat/Kumak-nizinny-Bombina-bombina.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.

30. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wyniki monitoringu zwierząt 2016–2017: żaba trawna. Adres:

https://siedliska.gios.gov.pl/images/pliki_pdf/wyniki/2015-2018/dla_zwierzat/wyniki_monitoringu_zwierzat_2016-2017_a_ba_trawna.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.

31. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Smółka M., Guzik M., Grzebiuszka ziemna Pelobates fuscus (wyniki monitoringu 2009–2011). Adres:

https://siedliska.gios.gov.pl/images/pliki_pdf/wyniki/2009-2011/dla_zwierzat/Grzebiuszka-ziemna-Pelobates-fuscus.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.

32. Hermaniuk A., Ołdakowski Ł., Śmiertelność zwierząt kręgowych na Carskiej Drodze w Biebrzańskim Parku Narodowym. Wydawca: Chrońmy Przyrodę Ojczystą. Wydanie: t. 72, nr 1, 2016. Strony: 42–48. Adres:

https://old.biologia.uwb.edu.pl/media/uploads/2016/04/25/chronmy_1_2016_hermaniuk.pdf. Data odczytu: 2026.10.19.

33. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, I Ty możesz zostać żabim bohaterem. Adres:

<https://www.gov.pl/web/rdos-warszawa/i-ty-mozesz-zostac-zabim-bohaterem>. Data publikacji: 2026.04.01. Data odczytu: 2026.10.20.

34. Kazimirski P., Śmiertelność młodocianych osobników (metamorfów) ropuchy szarej Bufo bufo: studium przypadku z ul. Warmińskiej w Poznaniu. Wydawca: Przegląd Przyrodniczy. Wydanie: t. 34, nr 4, 2023. Strony: 83–88. Adres: https://kp.org.pl/images/pp/artyku%C5%82y_od_2019/4_2023_XXXIV_4/Kazimirski_2023_%C5%9Amiertelno%C5%9B%C4%87%20m%C5%82odocianych%20Bufo%20bufo.pdf. Data odczytu: 2026.10.20.

35. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Nasze drogi zapewniają również migracje zwierząt. Adres: <https://www.gov.pl/web/gddkia/nasze-drogi-zapewniaja-rowniez-migracje-zwierzat>. Data publikacji: 2023.06.16. Data odczytu: 2026.10.19.